

Primera aproximació a una història pendent

La vitalitat de la Societat Catalana de Comunicació, entitat filial de l'Institut d'Estudis Catalans creada l'any 1984, és innegable. El mes de juny de l'any passat organitzava la seva 1a conferència, escollint com a seu estable per a l'esmentada celebració la ciutat de Girona, on enguany, coincidint amb les mateixes dades de l'any anterior, té convocada la 2a conferència. En aquest acte, restringit, en part, als membres de la Societat, s'aprofita per reflexionar al voltant de temes específics que afecten el seu àmbit d'estudi.

Recentment la Societat Catalana de Comunicació, fent bo el seu principi constitucional bàsic de posar en comú els coneixements entre especialistes de la història de la premsa, del periodisme i de la comunicació en general, ha organitzat les Primeres Jornades d'Història de

la Premsa, celebrades els dies 3 i 4 d'abril a Sant Cugat del Vallès.

D'entrada, hem de remarcar l'esforç del seu coordinador, Josep M. Figueres —secretari de la SCC—, que ha fet realitat un projecte prou debatut al llarg dels darrers temps, però mai concretat de forma tangible.

Els estudis al voltant del fenomen de la comunicació apleguen investigadors provinents de diversos camps: història, arxivística, periodisme, literatura, sociologia, etc. Sens dubte, un repàs a la producció bibliogràfica recent palesa l'important increment d'aquest tipus d'investigacions, per bé que l'avenç experimentat posa al descobert les mancances existents. Com diu el propi Figueres, *gratem només la superfície d'una muntanya immensa*. La conveniència d'organitzar unes jornades estava, doncs, més que justificada.

En el transcurs d'una ponència presentada a les Jornades, el professor del Departament de Periodisme de la UAB, Joan Manuel Tresserras, va explicitar la hipotètica diferenciació entre la història de la premsa, la història del periodisme i la història de la comunicació i va plantejar la situació del pla d'estudis del Departament de Periodisme, alhora que feia una interessant reflexió en veu alta sobre les limitacions que pateixen les investigacions sobre la història de la premsa, fins fa poc objecte menor d'estudi i sovint treballada per raons d'urgència, o sigui simplement com a font, a voltes gairebé exclusiva, d'altres

Inauguració de les Jornades. D'esquerra a dreta: el regidor de Cultura de Sant Cugat del Vallès, Jaume Guàrdia, un representant de la Diputació de Barcelona, Wifredo Espina i J. M. Figueres.

*Ricard Blasco
en el decurs
de la seva
intervenció*

recerques històriques. D'altra banda, la poca viabilitat documental (conservació de pocs números en algunes col·leccions, etc.) agreuja el panorama. Certament, però, la història del periodisme i la història de la comunicació social es troben encara en un procés més embrionari, caracteritzat per la manca de definició conceptual. La ponència de Tresserras aportava, tanmateix, una proposta de treball específica i puntualitzava aspectes poc estudiats, com ara l'anàlisi de l'emissor (impremta, organització empresarial, finançament, modernització, etc.), anàlisi del receptor (l·listes de subscriptors, alfabetització, etc.) i distribució del producte. Va reprendre la idea, expressada en moltes ocasions per Jaume Guillaumet, de la necessitat d'escometre un treball sobre la història de la premsa als Països Catalans.

Hem fet esment especial de la ponència del professor Tresserras perquè d'alguna manera glossava la situació actual i oferia un plantejament de futur. A les Jornades, però,

les reflexions teòriques foren molt minoritàries i sovintejà l'exposició de treballs d'investigació d'abast geogràfic i cronològic concret.

Els responsables de les Jornades van estructurar l'exposició de les 6 ponències i les aproximadament 50 comunicacions en dos blocs: un primer amb predomini de treballs sobre

organització d'hemeroteques i arxius, i un altre sobre estudis històrics, seguint un criteri expositiu d'ordre cronològic.

Les Jornades aplegaren estudiosos d'arreu: Universitat de Toríno, Universitat Politècnica de València, Universitat Complutense de Madrid, Universitat de Màlaga, Palma de Mallorca, etc., així com personatges tan il·lustres i emblemàtics del món de la investigació periodística com José Altabella, Ricard Blasco, Josep M. Cadena o Josep Faulí. Del Principat la representació més nodrida fou, lògicament, la de Barcelona, seguida de la de Tarragona. Malauradament, de Girona únicament es va presentar un treball.

Amb tot, cal convenir que les Primeres Jornades d'Història de la Premsa han estat un clamorós èxit, la qual cosa ha esperonat els organitzadors a convocar, ja en aquests mateixos moments, i pels primers dies d'abril de l'any que ve, les Segones Jornades. Les actes de les Jornades d'enguany seran publicades a finals del present any. Tanmateix, anunciem que a mig termini apareixerà el primer número d'una publicació, que tindrà una periodicitat anual, la qual recollirà la bibliografia especialitzada, les notícies sobre l'àmbit d'incidència de la comunicació escrita i serà, en definitiva i sense cap mena de dubte, un instrument ideal per a la divulgació d'estudis científics sobre la història de la premsa.

LLUÍS COSTA

